

ISBN nr.: 87-91106-26-5
Vare nr.: 16 20 34
2. udgave 2. oplag, 2006
Tryk: PrintDivision
Layout: Søren Sørensen's Tegnestue

Branchevejledning i sikker håndtering af ammunition, sprængstoffer og gasser

BFA

Transport
Service – Turisme
Jord til Bord

Forord

Branchevejledningen er udsendt af Branchearbejdsmiljøudvalg Service - Turisme i samarbejde med repræsentanter for arbejdsgiver- og arbejdstager-siden fra forsvaret og politiet.

Branchevejledningen henvender sig til arbejdsgiveren, sikkerhedsorganisationen, ansatte i forsvaret og i politiet samt øvrige, der kan komme ud for at stå overfor fundet eller indleveret ammunition, sprængstof og fyrværkeri.

Branchevejledningen kan hentes på hjemmesiden

www.bfa-service.dk

Arbejdstilsynet har haft branchevejledningen til gennemsyn og finder, at indholdet i den er i overensstemmelse med arbejdsmiljøloven. Arbejdstilsynet har alene vurderet branchevejledningen, som den foreligger, og har ikke taget stilling til, om den dækker samtlige relevante emner inden for det pågældende område.

Indholdsfortegnelse

Fund eller indbragt	1
Ved kendt menes:	2
Ved ukendt menes:	2
Aflevering	3
Transport	5
Nødtransport	5
Midlertidig sikring	6
Afspærring	7
Generelle sikkerhedsafstande ved afspærring af område:	7
Tilkaldelse og overdragelse	8
Bistand fra forsvaret rekvireres således:	9
Fund på landjorden	9
Fund af ilanddrevne	9
Henvisninger	10
Adresser	11

Fund eller indbragt

Under normale forhold sker omgang med og anvendelse af ammunition, sprængstoffer mv. på egnede steder og under ansvar af hertil uddannet personel.

Men ansatte i politiet og i forsvaret vil som myndighedspersoner kunne komme til at stå overfor ammunition, ammunitionsdele, sprængstoffer og gasser under forhold, der afviger fra de normale.

Ansatte i politiet er ofte de første, der bliver tilkaldt, når der af den ene eller anden grund dukker ammunition, sprængstoffer eller gasser op på civilt område.

Det vil også typisk være politiet, der får indleveret våben, ammunition og sprængstoffer, f.eks. effekter, som dukker op ved rydning af dødsboer, skunke og loftsrums.

I forbindelse med ransagninger og beslaglæggelser kan politiet komme i kontakt med ammunition og sprængstoffer, herunder fyrværkeri.

Ansatte i forsvaret oplever relativt ofte at få indleveret ammunition og sprængstoffer, typisk afleveret i vagten på tjenestestedet.

Under normale forhold sker omgang med og anvendelse af ammunition, sprængstoffer mv. på egnede steder og under ansvar af hertil uddannet personel.

Ansatte i politiet og i forsvaret vil som myndighedspersoner kunne komme til at stå overfor ammunition, ammunitionsdele, sprængstoffer og gasser under forhold, der afviger fra de normale.

Generelt gælder det for ansatte i forsvaret og politiet, at man ikke nægter at modtage hverken våben, ammunition, sprængstoffer eller fyrværkeri, der indleveres af civile borgere.

Uanset, hvordan man bliver inddraget ved fund eller indlevering af ammunition og sprængstoffer, er det af afgørende betydning at vide, hvordan man forholder sig i det enkelte tilfælde.

Udover indleverede effekter, kommer ansatte i forsvaret også ud for at finde ammunition og ammunitionsgenstande i de militære øvelsesterræner, herunder forsaget ammunition.

I det følgende vil ordene kendt og ukendt blive anvendt i omtale af ammunition, sprængstof, fyrværkeri mm.

Ved **kendt** menes:

- Fabriksfremstillet håndvåbenammunition, der ikke er tydeligt skadet eller i øvrigt har lidt overlast, der kan gøre det ustabil
- Fyrværkeri med Beredskabsstyrelsens godkendelsesnummer (BRS-nummer) og som i øvrigt ikke vurderes at være ustabil.

Ved **ukendt** menes:

- Alle andre typer ammunition, sprængstof, fyrværkeri end ovenstående. Altså alt andet end det, der kan betegnes som kendt.

Er der tale om ukendte eller ustabile typer af ammunition, sprængstof, fyrværkeri mm., skal håndtering i videst mulig omfang undgås. Overlad det til eksperterne.

Alle typer ammunition, sprængstof, fyrværkeri mm. skal behandles med omtanke, uanset om der er tale om kendte eller ukendte effekter.

Opstår der den mindste tvivl om kategorisering som kendt eller ukendt, BETRAGTES EFFEKTERNE ALTID SOM UKENDTE, og der handles herefter.

Politiafspørg

Aflevering

Det er forsvarets opgave at uskadeliggøre alle typer ammunition, sprængstoffer og fyrværkeri.

Uanset om politiet modtager ammunition eller sprængstoffer, eller på anden måde får kendskab til det, skal politikredsens vagthavende kontaktes og informeres om situationen.

Er der tale om kendte typer (fabriksfremstillet) håndvåbenammunition eller BRS-nummereret fyrværkeri, der ikke skønnes at være fare ved at transportere, afleverer politiet effekterne til nærmeste militære myndighed.

Ved fyrværkeri i form af krysantembomber tilkaldes forsvaret altid, da dette er meget ustabil.

I alle andre tilfælde kontakter politiet i samråd med vagthavende Kriminalteknisk afdeling, der tager stilling til evt. forholdsregler samt om transport til forsvaret. Se nærmere i afsnittet om tilkaldelse og overdragelse.

Hvis der er tale om fyrværkeri, kontakter politiet afdeling S. (kun for KBH).

Krysantembomber findes i flere udformninger. Her er et eksempel på, hvordan en krysantembombe kan se ud.

Ansatte i forsvaret, som finder ammunition og ammunitionsgenstande i de militære øvelsesterræner, herunder også forsaget ammunition eller sprængstoffer, underretter straks nærmeste foresatte.

Når forsvaret får indleveret ammunition eller sprængstoffer, informeres den stedlige vagthavende straks.

Det er forsvarets opgave at uskadeliggøre alle typer ammunition, sprængstoffer og fyrværkeri.

Politi:

- *Kontakt vagthavende – beskriv situationen*
- *Kriminalteknisk afdeling kontaktes – videre forløb planlægges*
- *Forsvaret tilkaldes og fjerner effekterne eller der foretages nødtransport til nærmeste station eller militære myndighed.*

Forsvar:

- *Kontakt nærmeste foresatte*
- *Vagthavende kontaktes – videre forløb aftales.*

Transport

Ved vejtransport af ammunition og sprængstoffer – herunder fyrværkeri – skal Færdselsstyrelsens bekendtgørelse om vejtransport af farligt gods følges. (Den europæiske konvention om international transport af farligt gods ad vej (ADR-konventionen) er indarbejdet i bekendtgørelsen).

Nødtransport

I særlige tilfælde og i samråd med vagthavende kan nødtransport foretages. Transport af kendt ammunition og sprængstoffer – herunder fyrværkeri – kan ske fra findestedet og til første sikre opbevaringssted efter reglerne om nødtransport, dvs. uden udfærdigelse af transportdokument og sikkerhedskort.

Der skal dog altid medbringes mindst én 2 kg. ildslukker, og rygning og brug af åben ild under transporten er ikke tilladt.

Er effekterne først transporteret til en politistation eller en militær myndighed, falder den efterfølgende transport ikke ind under reglerne om nødtransport.

Overlad al håndtering af ukendt, ikke sikkert, ustabil ammunition, sprængstof, fyrværkeri mm. til eksperterne.

*Giv så mange informationer som muligt **UDEN** at have flyttet, vendt eller på anden vis håndteret effekterne. Altså udelukkende ud fra visuelle observationer og eventuelt, hvad andre personer kan fortælle om effekterne.*

I særlige tilfælde kan nødtransport af ammunition og sprængstoffer – herunder fyrværkeri – ske fra findestedet og til første sikre opbevaringssted.

Der skal dog altid medbringes mindst én 2 kg. ildslukker, og rygning og brug af åben ild under transporten er ikke tilladt.

4 Midlertidig sikring, med afmærkning "Tobaksrygning forbudt", ildslukker i container

5 Ildslukker medbringes altid ved nødtransport

Midlertidig sikring

Som nævnt kan kendte typer (fabriksfremstillet) håndvåbenammunition eller BRS-nummereret fyrværkeri, der ikke skønnes at være fare ved at transportere, fjernes direkte fra stedet og afleveres til nærmeste militære myndighed i samråd med vagthavende.

De fleste politikredse har rum, der er specielt indrettede til opbevaring af mindre mængder fyrværkeri.

Det nærmeste rum oplyses af vagthavende.

Godkendelse af rummet kræver bl.a. mærkning med skiltene "Fyrværkeri" og "Tobaksrygning forbudt", og at der er opsat ildslukkere.

Generelt gælder det, at der er ubetinget forbud mod tobaksrygning og anvendelse af åben ild på eller nær ved områder, hvor eksplosivstoffer opbevares eller anvendes.

Det er ubetinget forbudt at ryge eller bruge ild i nærheden af eksplosivstoffer.

Politiafspærring

Afspærring

Når det drejer sig om fund af ammunition eller sprængstoffer, som ikke umiddelbart kan fjernes, skal der ske en afspærring af området for at forhindre ulykker.

På militært område er det forsvarets opgave at foretage afspærring af områder, hvor der er fundet ammunition eller sprængstoffer.

Udenfor militært område er det politiets opgave at foretage afspærring af områder, hvor der er fundet ammunition eller sprængstoffer.

Såfremt forsvaret tilkaldes til civilt område, underretter forsvaret straks den stedlige politimester, idet det er politiet, der har ansvar for afspærring.

Hvis afspærring allerede er iværksat eller påbegyndt – f.eks. af forsvaret, redningskorps eller private – overtager politiet opgaven, så snart det ankommer.

På civilt område foretages afspærringen som både en indre og en ydre afspærring, jfr. politiets bestemmelse.

Generelle sikkerhedsafstande ved afspærring af område:

Emne	Ydre afspærring	Indre afspærring
Mindre genstande	200 m.	50 m.
Større genstande	200 m.	150 m.
Biler mv.	400 m.	350 m.

Der iværksættes afspærring af området, hvor der er fundet effekter.

Afspærringen skal være så omfattende, at der ikke sker personskade, hvis eller når effekternes oprindelige funktion aktiveres.

Hensynet til sikkerheden vejer langt tungere end hensynet til de gener afspærring, evakuering eller rømning af området kan medføre for borgerne.

Tilkaldelse og overdragelse

Politiet kan selv aflevere kendte typer (fabriksfremstillet) håndvåbenammunition eller BRS-nummereret fyrværkeri, som der ikke skønnes at være fare ved at transportere direkte til nærmeste militære myndighed.

I alle andre tilfælde kontakter politiet Kriminalteknisk afdeling, der vurderer, hvor vidt det er nødvendigt at tilkalde ammunitionssyddere fra forsvaret.

Afhængig af politiets vurdering af ammunitionsgenstanden og telefonisk drøftelse med vagthavende ammunitionssydder besluttet udrykning eller ej.

Drejer det sig om fund af kemikalier, kontakter politiet Beredskabsstyrelsens Kemikalievagt. Vurderes kemikaliet ikke transportsikkert, overtages transporten af forsvarets ammunitionssyddere efter rekvisition fra politiet.

Fund af ilanddrevne ammunitionsgenstande:

Søværnets Operative Kommando (SOK)
SOK: + 45 89 43 30 99

HUSK

Det er Kriminalteknisk afdeling, der rekvirerer assistance fra forsvaret.

Der findes stadig efterladenskaber fra 2. verdenskrig. Her er en sennepsgasbombe.

Henvisninger

Justitsministeriets bekendtgørelse af lov om våben og eksplosivstoffer

Justitsministeriets bekendtgørelse om våben og ammunition m.v.

Justitsministeriets bekendtgørelse om eksplosivstoffer

Justitsministeriets cirkulære om eksplosivstoffer

Civilforsvarsstyrelsens vejledning om umiddelbare sikkerhedsforanstaltninger overfor ueksploderet ammunition

Cirkulæreskrivelse om samarbejdet mellem Forsvaret og Redningsberedskabet i fredstid

Indenrigsministeriets bekendtgørelse af beredskabsloven

Indenrigsministeriets bekendtgørelse om fyrværkeri

Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse om arbejdets udførelse

Justitsministeriets bekendtgørelse om vejtransport af farligt gods

Dansk Sprængteknisk Forenings anvisning om sikkerhed ved sprængningsarbejder

Rigspolitichefens Kundgørelse B 20

Kriminalpolitiet. Sagsbehandling mm. af sager vedrørende fyrværkeri

Adresser

Andre adresser

Branchearbejdsmiljøudvalget Service – Turisme

Arbejdsgiversekretariatet

H.C. Andersens Boulevard 18

1787 København V

Tlf. 33 77 33 77

www.bfa-service.dk

Branchearbejdsmiljøudvalget Service – Turisme

Arbejdstagersekretariatet

Kampmannsgade 4

1790 København V

Tlf. 88 92 01 43

www.bfa-service.dk

Sekretariat for

BFA Transport, Service – Turisme og Jord til Bord

H.C. Andersens Boulevard 18

1787 København V

www.bfa5.dk

Branchevejledningen kan også hentes på BFA Service's hjemmeside:

www.bfa-service.dk

Arbejdstilsynet

Landskronagade 33

2100 København Ø

Tlf. 70 12 12 88

www.at.dk

Videncenter for Arbejdsmiljø

Lersø Parkallé 105

2100 København Ø

Tlf. 39 16 53 07

www.arbejdsmiljoviden.dk

